

Hugo Bouter

Een schets van het leven van Jozua

“Toen zei de HERE tot Mozes: Neem u Jozua, de zoon van Nun, een man in wie de Geest is, en leg hem uw hand op en stel hem voor de priester Eleazar en voor de hele vergadering, en geef hem in hun tegenwoordigheid uw bevelen en leg op hem van uw heerlijkheid, opdat de hele vergadering der Israëlieten het zal horen”.

Numeri 27:18-20

Jozua en Jezus

Jozua was van jongs af de dienaar geweest van Mozes, de grote man Gods, die Israël uitleidde uit Egypte en Gods wetten aan het volk gaf (zie Ex. 24:13; 33:11; Num. 11:28; Deut. 1:38). Wij kunnen in hem een voorbeeld zien van geestelijke groei, van de ontwikkeling die een jonge gelovige doormaakt als hij met de Heer zijn weg gaat. Iets soortgelijks zien wij in het leven van Elisa, die met Elia de weg ging en daardoor werd voorbereid op de taak die God voor hem had weggelegd.

Daarnaast is Jozua echter ook een type van de Heer Zelf, zoals reeds blijkt uit de overeenkomst tussen de namen *Jozua* en *Jezus* (*Jezus* is de Griekse vorm van *Jozua* of *Jesjoea*). Het heil van God komt in deze naam tot uitdrukking. Jozua betekent ‘Jah(weh) redt’, of ‘Jah(weh) is heil, verlossing’. In het Nieuwe Testament wordt de naamgeving van de Heer Jezus in verbinding gebracht met de verlossing van onze zonden: ‘*U zult Hem de naam Jezus geven, want Hij zal Zijn volk behouden van hun zonden*’ (Matt. 1:21).

In de geschiedenis van Israël zien wij dat het werk van Jozua dat van zijn voorganger aanvulde en completeerde. Mozes verlostte Israël uit het land van de slavernij, maar Jozua bracht het volk in het Beloofde Land. Het heil des Heren werd enerzijds al gezien bij de uittocht uit Egypte (Ex. 14:13; 15:2), maar anderzijds kreeg het pas ten volle gestalte door de intocht in Kanaän. Het grote doel van de verlossing uit Egypte was het beërven van het Beloofde Land. Zo vormen Mozes en Jozua sámen een type van Christus, die Zijn volk niet alleen verlost uit de slavernij van de zonde en de satan, maar het ook zegent met een hemels erfdeel. Wij zijn in Christus gezet in de hemelse gewesten en wij zijn daar zijn gezegend met allerlei geestelijke zegeningen (Ef. 1:3; 2:6).

In Jozua zien wij een type van Christus als Degene die Zijn volk door de kracht van de Heilige Geest invoert in dit hemelse land (vgl. Hebr. 3 en 4). Het is Christus, zoals Hij nu in en door de Geest werkzaam is ten behoeve van Zijn volk. Daarom heb ik in het kopje gebruikgemaakt van een vertaling die heel duidelijk aangeeft dat Jozua vervuld was met de Geest van God. De NBG-vertaling is hier zwak en spreekt slechts over 'een man, van geest vervuld' (Num. 27:18). Overigens willen wij ook nadenken over de betekenis van dit vers voor onszelf als christenen, die vervuld behoren te zijn met de Geest (Ef. 5:18).

Sterk in de strijd

Laten wij nu in grote lijnen de levensgeschiedenis van Jozua nagaan, om te zien hoe hij stap voor stap werd klaargemaakt voor zijn taak en daaruit de geestelijke lessen te trekken die hierin liggen opgesloten. Zijn naam wordt voor het eerst vermeld in Exodus 17:8-16, en wel bij de strijd tegen Amalek. Jozua was kennelijk een soldaat, want hij werd belast met de oorlogvoering, terwijl Mozes zelf voorbede verrichtte op de bergtop. Israël was nu weliswaar verlost uit Egypte, maar dat betekende niet dat het geen conflicten meer kende.

Evenzo is de christen principieel gezien verlost uit de macht van de overste van deze wereld, maar dat houdt niet in dat hij geen strijd meer zou hebben in de praktijk van het aardse leven. De woestijn spreekt van het aardse toneel met al zijn moeiten en zorgen, leed en strijd. De Heer laat ons hier beneden als strijders voor de eer van Zijn naam, terwijl Hij Zelf boven in de heerlijkheid is om voor ons te bidden en te pleiten. Wij hebben de goede strijd te strijden en pal te staan als soldaten van Christus Jezus (1 Tim. 1:18; 2 Tim. 2:3).

Jozua is in dit opzicht een voorbeeld voor ons. Mozes had de bergtop bestegen om voorbede te doen voor het strijdende volk, maar Jozua streed beneden in het dal. Dankzij Mozes' voorbede behaalde Jozua de overwinning op Amalek. Zo hebben wij een hemelse Heer die ons ondersteunt en die ons zelfs meer dan overwinnaars maakt in onze aardse strijd (vgl. Rom. 8:34-37). Amalek was een listige tegenstander, die Israël aanviel in de achterhoede (Num. 24:20; Deut. 25:17-19; 1 Sam. 15:2). Deze vijand is een beeld van de macht van de boze, zoals hij werkzaam is door middel van het vlees dat nog in ons is. Hij kent onze zwakke plekken en wil beletten dat wij als verlost en de Heer zullen dienen. Slechts doordat wij kracht van boven ontvangen, kunnen wij de overwinning op de tegenstander behalen.

In de nabijheid van de meester

Toch was de strijd met Amalek nog maar het begin van Jozua's loopbaan. Hierna zien wij hem in het boek Exodus als de dienaar en de begeleider van Mozes. Hij heeft geweldige dingen meegemaakt, want hij mocht als enige met Mozes de berg van God beklimmen, terwijl de oudsten van het volk moesten wachten op hun terugkeer (Ex. 24:13-14). In Exodus 32:17-18 zien wij hen samen weer de berg Sinai afdalen, terwijl Exodus 33:11 vermeldt dat Jozua niet week uit de tent van samenkomst, die Mozes buiten de legerplaats gespannen had.

Als wij deze dingen op onszelf toepassen, dan zien wij dat wij allerlei leerzame ervaringen mogen opdoen met de Heer. Hij maakt ons niet alleen tot overwinnaars in de aardse strijd, maar Hij wil ons ook verder inleiden in Gods gedachten, in Gods wegen met Zijn volk. Wij mogen om zo te zeggen *met Hem op de berg zijn* en daar Gods gedachten vernemen, in het bijzonder ten aanzien van het wonen van God te midden van Zijn volk (vgl. Ex. 25-31). Maar de Heer leert ons ook te onderscheiden wat de werkelijke toestand is van Gods volk (Ex. 32:17-18). Bovendien schenkt Hij ons te midden van het algemene verval een plaats van samenkomen die naar Zijn gedachten is (Ex. 33:7-11).

Israël was Mozes, toen hij op de berg verbleef, vergeten. Het volk had God ook de rug toegekeerd en gaf zich over aan de dienst rond het gouden kalf. Evenzo houdt de belijdende christenheid weinig rekening met de rechten van onze hemelse Heer. Christus is daarboven in de heerlijkheid, maar de kerk heeft ruimte gemaakt voor afgoderij (vgl. Openb. 2:14, 20). Daarom is afzondering van dit kwaad noodzakelijk geworden en dienen wij tot Christus uit te gaan buiten de legerplaats

(Ex. 33:7; Hebr. 13:13). Laten wij zoals Jozua God zoeken en niet wijken uit Zijn heilige nabijheid. Dan zal Hij ons onderwijzen en ons geschikt maken voor de taak die wij hebben te vervullen.

De strijd om het Beloofde Land

Dat zien wij verder ook in het leven van Jozua. Stap voor stap werd hij klaargemaakt voor zijn grote opdracht: het volk binnen te leiden in het Beloofde Land en het aan te voeren in de strijd die hiermee gepaard ging. Jozua was een soldaat, maar hij moest leren dat er niet alleen strijd was in de woestijn, maar ook in het Beloofde Land. Zijn voorbereiding voor de strijd in Kanaän begon al in het boek Numeri, en wel doordat hij als verspieder werd uitgezonden om het land te verkennen (Num. 13 en 14).

Evenzo moeten wij leren dat wij niet slechts strijd hebben te leveren in de omstandigheden van het leven hier beneden (de 'woestijn'), maar dat wij ook betrokken zijn bij de conflicten in de hemelse gewesten (het 'land'). Onze strijd is niet tegen bloed en vlees, maar tegen de geestelijke machten van de boosheid in de hemelse gewesten. Slechts met behulp van de geestelijke wapenrusting, met behulp van goddelijke wapens, kunnen wij deze boze machten weerstaan (Ef. 6:10-20). Ons erfdeel is *geestelijk* van aard, het bestaat uit een volheid van geestelijke zegen in de hemelse gewesten (Ef. 1:3). Wij kunnen dit erfdeel slechts leren kennen en genieten door de kracht van de Heilige Geest. Het is het werk van de Geest om ons bekend te maken met onze specifieke zegeningen, die allemaal verband houden met de positie die Christus nu inneemt aan Gods rechterhand in de hemel.

Daarom zien wij in Jozua een beeld van een met de Geest vervulde gelovige, wiens aandacht gericht is op de dingen die boven zijn, waar Christus is, gezeten aan Gods rechterhand (Kol. 3:1). Pas in Numeri 27:18 wordt Jozua *met het oog op de intocht in Kanaän* omschreven als een man die met de Geest was vervuld.

Andere lessen in Gods school

In de loop van het boek Numeri vinden wij enkele ervaringen die daaraan voorafgaan en die de geestelijke groei tekenen die Jozua heeft doorgemaakt. In

Numeri 11:24-30 zien wij hem op een óngeestelijke wijze voor de eer van Mozes strijden. Mozes moest dit corrigeren. Dit valt te vergelijken met wat sommige Korintiërs deden, die Christus tot het hoofd van een bepaalde partij wilden maken (1 Kor. 1:10-13).

Vervolgens vinden wij in Numeri 13:16 de naamsverandering die Jozua heeft ondergaan met het oog op de verkenning van Kanaän: '*Mozes noemde Hosea, de zoon van Nun, Jozua*'. De naam *Hosea* wijst in álgemene zin op de verlossing, op het heil als zodanig, terwijl dit bij de naam *Jozua* duidelijk verbonden is met de naam van Jahweh Zelf. Alleen in Hem is heil en verlossing te vinden. Bij deze naamsverandering werd de volle aandacht dus op God gericht, de Heiland-God, die door de intocht in Kanaän het volle heil wilde geven aan Zijn volk. Zo dient het ook te zijn met de nieuwtestamentische gelovige: 'ik leef niet meer, maar Christus leeft in mij'. De aandacht moet niet op mijzelf zijn gericht, maar op het grote heil dat God in Christus tot stand heeft gebracht.

Wij kunnen Jozua's naamsverandering ook vergelijken met de overgang van Romeinen 7 naar Romeinen 8, waar niet meer het eigen ik, maar Christus en de Geest centraal staan. In Romeinen 8 zien we een met de Geest vervulde gelovige. De christen is niet slechts uit de Geest geboren, maar hij is ook verzegeld en gezalfd met de Geest. Daarom dient hij met de Geest *vervuld* te zijn en zich door de Geest te laten leiden. Alleen zó kan hij de taak verrichten die God hem geeft. Jozua is hiervan een mooi voorbeeld.

Zoals gezegd hield zijn naamsverandering verband met het verspieden van het land Kanaän. Door het verkennen van het land kwam hij in aanraking met de vrucht, de zegen van het land. Het was een goed land, dat vloeide van melk en honing. Enthousiast kwam hij terug, samen met Kaleb en de overige verspieders. Die toonden de Israëlieten de vrucht van het land, maar spraken verder alleen over de grote moeilijkheden die de verovering met zich mee zou brengen. Zo werd het volk ontmoedigd en tot een duidelijke weigering gebracht om het land in bezit te nemen.

Alleen Jozua en Kaleb spraken de taal van het geloof. Bij hen was een andere geest (!) dan bij de Israëlieten die geen geloof meer hechtten aan Gods beloften (Num. 14:24). Deze twee verspieders werden dan ook gespaard, terwijl de anderen omkwamen in de woestijn. 'Zij konden niet ingaan wegens hun ongeloof', zegt Hebreëën 3:19. Evenzo moeten wij onze God eren door *geloof*, door de beloften van Zijn Woord serieus te nemen en te rekenen op Zijn kracht in de geestelijke strijd die wij hebben te voeren. Ons erfdeel bestaat uit de geestelijke zegeningen die wij in Christus bezitten in de hemelse gewesten. Deze zegeningen

zijn slechts zichtbaar en tastbaar voor het geloof. In de kracht van het geloof en onder de leiding van Gods Geest kunnen wij ons erfdeel in bezit nemen.

Dit zien wij in type in het boek Jozua. Elke plaats die wij betreden, is ons eigendom (Joz. 1:3). Dit gaat inderdaad gepaard met strijd, maar God schenkt telkens de overwinning, zodat het héle land wordt veroverd en ten erfdeel valt aan Zijn volk (Joz. 11:16-23).

De geschiedenis van de twaalf verspieders toont dat de vrucht van het Beloofde Land reeds *in de woestijn* kan worden genoten (Num. 13:26-27). Maar het is Gods bedoeling dat wij de zegeningen van het land permanent genieten, doordat wij daar onze *woonplaats* hebben en Zijn erfdeel werkelijk tot ons eigendom hebben gemaakt (vgl. Ef. 1:18). Het mag niet bij een voorsmaak blijven! De gelovige die met Gods Geest is vervuld, is hiertoe bekwaam en hij mag het heil des Heren in zijn volle omvang aanschouwen en genieten. Wanneer hij zoals Jozua vol is van de Geest van wijsheid (Deut. 34:9), zal hij zeker door God worden gebruikt om anderen binnen te leiden in het rijke erfdeel dat Hij voor Zijn kinderen heeft toebereid.

Oude Sporen 2015

